

תרומת הרצל לבניית התנועה הציונית וארגונה

ביסוס האידיאולוגיה הציונית על פי ספרו של הרצל - "מדינת היהודים":

1. האנטישמיות-

השנאה ליהודים קיימת בכל מקום בו חיים יהודים במספר ניכר. האנטישמיות החדשה היא בעיקרה תוצאה של האמנציפציה:

א. האנטישמיות לא תחלש אלא אם כן תעלם הסיבה שגרמה להתפרצותה (האמנציפציה). היות וביטול האמנציפציה אינו אפשרי בלי שינוי יסודי בסדרי החברה הכללית, יהא המאבק על ביטולה קשה. ככל שיימשך מאבק זה מצד שונאי ישראל, כך תלך ותחריף האנטישמיות.

היהודים במזרח אירופה סובלים

ב. היהודים במזרח אירופה סובלים פיזית- חומרית: פרעות והגבלות מטעם השלטון. במערב אירופה

סובלים מוסרית-נפשית: למרות האמנציפציה נחשבים היהודים לזרים.

ג. כל העמים שבקרבתם יושבים היהודים הם אנטישמים. השנאה ליהודי היא מחלה נפשית שאין לה מרפא, והיא מושרשת עמוק בנשמות העמים.

המסקנה: אין טעם בהגירה לארץ אחרת. השנאה לא תעלם, היא קיימת בכל מקום. ולכן, יש להיפרד מהחברה הנוצרית.

2. בשלון האמנציפציה והשתלבות-

האמנציפציה היתה אמורה להפוך אותנו (היהודים), לא רק לאזרחים שווים- זכויות במדינה, אלא אף בניס לאומות שבתוכן אנו חיים. אולם במציאות, בכל מקום נחשבים אנו (היהודים) לזרים. יש כלפינו אפוליות והסתה אנטי-יהודית.

הסיבות לכישלון ההשתלבות:

א. מחיצה פסיכולוגית קיימת בין היהודים שהיו סגורים מאות שנים, בגטו לבין הסביבה הנוצרית.

ב. התגברות השנאה כתוצאה מהאמנציפציה.

ג. היהודים בעלי סימני זהות לאומיים.

3. הבעיה היהודית היא בעיה לאומית –

למרות האמנציפציה נחשבים היהודים בכל מקום ל"בנים חורגים", "אומה בתוך אומה", כיון שהם בני עם מיוחד בעל סימני זהות לאומיים (דת, תרבות, היסטוריה וכו'), שעליהם אינם יכולים לוותר.

האנטישמיות היא מחלה המצויה בכל שכבות האוכלוסייה הנוצרית, כיון שמקורה לא בשטח הכלכלי אלא בתחום הניגודים הלאומיים.

4. ההתבוללות לא תפתור את הבעיה-

טמיעה והתבוללות של יהודים לא יפתרו את הבעיה, כיון שעם שלם אינו יכול להיטמע, מה גם שאפילו המתבוללים נחשבים לזרים, ואינם מקובלים בחברה הנוצרית.

5. הבעיה היהודית היא בעיה עולמית-

השאלה היהודית איננה רק שאלתם של היהודים הסובלים ממנה, אלא גם שאלתם של העמים, שהיהודים חיים בתוכם, הסובלים ממנה אף הם.

מדוע יהודי העמים מעוניינים בפתרון הבעיה היהודית?

א. סיבה חברתית-כלכלית: פחד מפני כוחם של היהודים המהווים גורם תחרותי למעמד הבינוני במדינה, כמעט בכל תחומי החיים.

ב. סיבות פוליטיות:

1. רגשי ההתנגדות ליהודים מעוררים, במדינות שונות ניגודים פוליטיים פנימיים ואי שקט כללי.

2. תנועות האנטישמיות מוחות נגד האמנציפציה שניתנה ליהודים, ודורשות לבטלה. הן עלולות לסחוף, אחריהן חוגים נגד השלטון.

3. במדינות מזרח אירופה, בהן טרם ניתנה ליהודים אמנציפציה, יהודים מצטרפים לתנועות סוציאליסטיות מהפכניות, וכך נוצר כח מסוכן העלול לזעזע את יסודות המשטר שם.

המסקנה: אנטישמיות ומהפכנות, למרות השוני בניהן, מזינות זו את זו, ושתיהן מאיימות על יציבותו של הסדר הקיים. שאלת היהודים באירופה היא פצצת זמן שעלולה להתפוצץ בכל רגע, הן מפני לחץ האנטישמיות על המשטר שנתן שוויון זכויות ליהודים, והן מפני לחץ היהודים עצמם נגד משטרים המונעים מהם שוויון זכויות זה.

לכן, שאלת היהודים היא בעיה עולמית שפתרונה מחייב את כל עמי התרבות, בגלל הצורך ביציבות המשטרים הקיימים: "מדינה יהודית היא צורך העולם".

הפתרון

היות ואין סיכוי שהאנטישמיות תעלם, נשאר רק פתרון אחד: יציאה מאירופה, והקמת מדינה ליהודים. יש לנו הכח להגשים את החלום. רק רעיון כזה יכול להעתיק עם שלם ממקום אחד למשנהו.

התוכנית:

א. יש לתת ליהודים ריבונות (שליטה) על חבל-ארץ כלשהו המספיק לצרכים. באות בחשבון ארץ-ישראל (מולדת היסטורית בלתי נשכחת) או ארגנטינה (עשירה, רחבה, אוכלוסייה דלילה, אקלים ממוזג).

ב. עם רכישת הטריטוריה על ידי הסכם מדיני ובחסות בינלאומית של המעצמות תתחיל הגירת מסודרת. ג. למימוש התוכנית יוקמו שני גופים:

1. "אגודת היהודים" - גוף מדיני המורכב ממנהיגי העם ותפקידו לנהל מו"מ עם שלטונות השטח הבא בחשבון כטריטוריה לאומית ליהודים בחסות המעצמות.

2. "החברה היהודית" - גוף כלכלי שידאג לארגון ההגירה, חיסול עסקי היהודים היוצאים, רכישת קרקעות, בניית בתים, בתי-ספר, כו'. המימון הכספי יגיע ממקורות יהודיים.

ד. יציאת היהודים לא תעשה בחופזה - תהיה מסודרת, הדרגתית ובהסכמת העמים. תחילה יהגרו העניים, שבפעילותם הכלכלית (קרקעות, כבישים, מסילות ברזל, בתים, קוי-טלגרף) תסלול את הדרך לבואם של בעלי ההון שיפתחו את המסחר והתעשייה.

דמות המדינה

הרצל תכנן להקים מדינה יהודית מודרנית. כך כתב בספרו: "אנו נבנה באופן נועז ונהדר יותר מכפי

שנעשה הדבר אי פעם לפני כן". היסודות שעליהם תקום יהיו חברתיים, כגון: יום עבודה של שבע שעות (בתקופה שבמדינות רבות עבדו נשים וילדים יותר מעשר שעות), תמיכה בפועלים, עידוד יזמות עסקית ותעשייתית, חזרה לעבודת כפיים וכתובת חוקה מודרנית.

לא בכדי הרצל קרא לספרו "מדינת היהודים" ולא מדינה יהודית.